

PETROSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre	2 kor.	Egészévre	8 kor.
Fél évre	4 „	Egyes szám ára	20 fillér

Felolós szerkesztő:

ZÁDORY KAROLY.

Laptulajdonos:

FIGULI ANTAL.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz czimzendők. — Hirdetések, valamint nyíltéri közlemények mérsekelt áron számíttatnak.

A népnevelés.

A ki tudatával bir annak, hogy a műveltség terjesztésével az általános jólét mozdittatik elő, az kétségtelenül foglalkozott azon gondolattal, hogy miként lehetne a nép általános műveltségét aránylag rövid időn belül s minél biztosabban magasabb színvonalra emelni.

Egy, vagy más alakban már többször foglalkoztunk ezen fontos kérdéssel, melyről köteteket lehetne írni annélkül, hogy a tárgyat kimeríteni lehetne.

Ujabb hozzászólásunkat az aktualitás indokolja most, midőn az egész ország közvéleménye azon nagy érdekű és nagy értékű kijelentésekkel s a közoktatás terén életbeléptetendő tervekkel foglalkozik, melyekkel a vallás- és közoktatásügyi miniszter tevékenységének irányát megjelölte.

Dr. Wlassics Gyula nagy általánosságban fejtette ki közoktatási programját az ország általános viszonyaira való tekintettel s ez késztet arra, hogy általánosságban is, de különösen a mi helyi viszonyainkra való tekintettel véleményünknek kifejezést adjunk:

Valljuk meg egész őszintén, hogy a nép általános műveltségi foka, különösen egyes vidékeken még igen alacsony fokon áll, különösen itt nálunk. Ámbar ujabb időben nagy haladás észlelhető az egész vonalon, de még igen sok mulasztást kell helyre pótolnunk, hogy csak ott álljunk is, a hol a szomszéd Ausztria.

Dr. Eötvös miniszter volt az, a ki belátta,

hogy a nemzetet nevelni és művelni kell, hogy előrehaladjon s vadságából, műveletlenségéből kivetközzék. De sajnos, hamar elvesztettük lánlelkű vezérünket, a magyar kultura legnagyobb kárára. Igen, a legnagyobb veszteség volt ez egy nemzetre, a mi csak érheti.

Azután is haladt a népnevelés az Eötvös által megvetett alapon, de inkább a közép- és felsőbb iskolák fejlesztése képezte a közoktatásügyi kormányzat gondoskodásának tárgyát.

Ujabb ismét támadt, a ki Eötvös szellemét örökölte, egy lánlelkű vezér; Wlassics dr. személyében. Ilyen közoktatásügyi miniszter Dr. Eötvös óta nem állt a magyar kultura szolgálatában. Az ő minisztersége alatt, — pedig ez csak pár év, — oly óriási haladást tettünk a népoktatás terén, mely felér évtizedek munkájával. Ő belátja, hogy csak az a nép lehet boldog, a mely művelt. Csak a művelt nemzet lehet igazán életképes. Ő különösen a népműveltséget óhajtja fokozottabban emelni, nem mintha a többi elhanyagolná, korán sem; hanem előtte a népnevelés emelése sürgősebb minden egyénnél.

Iskolákat állít nagy számban, a tanítói fizetéseket rendezi, a tanítóság és tanárság erkölcsi értékét, tekintélyét emeli, velük tanácskozik a nép műveltségének emelése érdekében.

Nem restel leereszkedni azokhoz, a kiket még a közelmúltban észre nem vettek. Ilyen miniszter báró Eötvös óta még nem irányította a közoktatás kormányrúdját. Ő tőle sokat vár a nemzet és méltán is, mert ő egy böles államférfi; a ki a felvilágosodás boldogító sugarával bevilágítja a

kulturális haladás útját, nagy tudásának erejével egyengeti a népművelődés rögös ösvényét s szeretettel és kitartó buzgalommal kalauzolja azon a nemzetet.

Gondoskodása — természetesen — nem terjedhet ki a foglalkozási viszonyok, az ósdi szokás által lenyűgözött egyes néprétegekre, amilyen a zsilvölgyi őslakosság is, melynek — miként már többször jeleztük — egy perczentje sem tud írni-olvasni, annál kevésbbé érti s beszél az államnyelvét.

Ezen elvitázhatlan tapasztalati tény indít arra, hogy a minden elemi oktatás nélkül felnőtt ifjak legalább utólag elsajátíthassák azon ismereteket, melyekre az életben szükségük van.

Ez pedig legsikeresebben a katonaság bevonásával éretnek el és pedig annélkül, hogy a katonáskodó ifjak a katonai szolgálattól elfvonatának, vagy ugy is terhes szolgálatuk súlyosbítatának.

A katonaság tudvalevőleg leginkább városokban, tehát oly helyeken állomásozik, a hol a kultura magasabb fokon áll. Itt lehetne módot találni arra, hogy a légénység, bármely fegyvernemhez tartozzék, a pihenésre szánt szabadidejében hetenként legalább egyszer-kétszer, arra hivatott egyénektől az elemi és egyéb ismeretekből oktatást nyerhetnének. Itt elő lehetne adni olyan hasznos dolgokat, melyeket otthon aztán hasznosan értékesíthetnének s azon ifjak, a kik tanköteles korukban nem részesültek az elemi oktatás áldásában, pihenés közben elsajátítanák a legszükségesebb ismereteket s áldásai lennének azon vi-

„Petrozsény és vidéke” tárczája.

Hangverseny az „Arany kácsa” termében.

Óriási falragaszok hirdetnek egy hangversenyt, melynek programja ekként hangzik:

(Felsőbb engedellemmel.)

„Ma, Bécs, az „Arany kácsa” termében, Junius 15-én 1756 esztendőben, nagyszerű, még soha nem látott és nem hallott

Hangversenyt

lesz alulírott szerenéses rendezni, melyre a nagyérdemű közönség tisztelettel meghívatik.”

Ezután következett a program a kezdet és hely-
árak és Keller borbelymester aláírása.

Midőn a hangverseny napja, mely Keller atyusnak s különösen szeretett és pártolt kedvencének, a pulásshobácskát lakó lánlelkű ** Józsefnek, hirt, pénz és díesőséget volt szerzendő — elkövetkezett. Keller atyussal nem lehetett gyalog beszélni. — No majd meg lássátok, hogy olyant láttok, milyent még nem láttatok! — mondogatta és ismételte ismerősinek egész nap. Bécs városa eddigelé még nem is tudta, mi a hegedű.

Majd most mutatjuk meg neki! tudom, elajul bele. Keller atyus ne boháskodjék, mert bizony kinevetik!! Porpora mester már is mutatja magát a programmal.

— Ej, mit nekem Porpora! kis ujjában is több van, mint egész Porpora mesterben. Majd meglássátok!

Hanem eljőjtek, aztán tenyereiteket jól megkeményít-
sések, hogy készen legyenek a tapsra.

Koszorukról már van gondoskodva — — — azaz: hogy, akarám mondani koszorukat majd csak hölgyek, szép leánykák fognak hajlálni.

E szavakkal Keller polgár egy házzal megint odább ment, s ugyanezeket ott is elbeszélte, elhadará lelkesítendő a közönséget, hogy otthon ne maradjon.

Az nap nem fodorított volna egy parókát sem, ha tán Indiát neki adják vala is!

— Elkövetkezének az est; a hat óra!

A krónika nem jegyzé fel egész pontossággal, valjon 1756 junius 23-án d. u. fél hatra, örömeiben-e vagy az adandó hangverseny fölötti trémájában, elég az hozzá, hogy egy esavargó felhő elkezdé rettenetes könyhullatásaival áztatni Bécsnek utozát.

Szakadt a zápor, mintha parancsolták volna.

Szakadt a veríték Keller atyus homlokáról, mintha öntözték volna.

— Vége az előadásnak! a szegényebb osztályú publikum nem jöhet el gyalog a hangversenyre. A népnek nincs fiakkerre pénze! Pedig a nép, a nép tetszése teszi az embert népszerűvé! Öltözködjél fiam József, már egy pár úri ember helyet foglalt a teremben. Gyorsan, gyorsan. Három negyed hatra!

József volt, kihez e szavak valának intézve, ki, egy a teremből nyíló kisded szobában álldogált. Szemei soha, sem valának oly ragyogók, s arca soha sem ennyire halavány. Tán az arzéből minden élet a szemekbe szökönt fel. Ajkai szintén oly halaványak voltak, melyek bizonyos nemét az aggály, remegés, félelemnek jelenték. —

Hogyan fog ő a térre kilépni, kilépni a deszkákra, hol minden szem rajta, vonóján, kezén, hegedűjén fog lenni! S ha nem fog tetszeni! ha lepiszszögik! kifutólik! ah, ah! Be szeretett volna most tündénált lenni, csak ott nem, hova a falragaszok hirdették őt.

— Mit gondolkozik, amice?! az Istenért, a közönség gyűl, a terem telik, mindjárt hat óra s kezdeni kell! siessen! óriásilag gyűl a közönség. A zápor minden embert a hangversenybe ver!... Ahol ni! Mozzir gróf is most lépett be. Mozzin gróf, a nagy zeneközelvő. Fiatal ember! az őn szerenéseje meg van alapítva! Ha Mozzin gróf tetszését kivivandja, óriási nagygya fogja Önt emelni! Gyorsan, huzzoa frakkot! aztán igazítsa el nyakkendőjét és haját, hisz úgy áll mint a boglyas széna! Hol van a frakkja? A frakkod hol van fiam?!

— Frakkom? —

— Igen, igen, a frakkod fiam József! hamar, hamar!!

— Nekem, nincs frakkom. — Szólt bánulando együgyűséggel Józsof.

— Nincs frakkod?! Mond ki még egyszer, hogy jobban hallhassam. Nincs frakkod?...

— Nincs.

— Tehát hol hagyta?

— Még a mult hóban zálogba adtam.

— Zátá — (Nem tudott többet kimondani a a kétségbeesett gitárnüvesz; úgy torkán akadt annak a hang, mintha csak belesulykoltak volna).

— Mit tudtam én, hogy frakk is kell? — szólt közben az ifju. Én csak hegedűmre gondoltam.

— He — he — he — gedű — dü — dü — dü!! Jajja-jajj! Mindjárt elnyelem azt a hegedűt! Frakkot kerits tüstént, egy frakkot, vagy megbolondulok! jajajajaj!

déknél melyről valók, mert példájuk hatna, a példájuk vonzana.

Igen sok ifju megtanul a katonaságnál írni, olvasni és számolni. Három év elég hosszú idő arra, hogy a katonai szolgálat teljesítése mellett az elme, a lélek is műveltség. És ez nem kerülne semmibe, amennyiben hivatott szakfőiskolák készségesen vállalkoznának az oktatásra, de a tisztek s ügyesebb altisztek az oktatói feladatot a jelzett irányban is sikeresen végezhetnék.

Volt idő, hogy egész zászlóaljok végeztek nagyobb alföldi uradalmaknál az aratást, és ez sem esett a katonai szolgálat rovására. Mennyivel inkább megtehetnék, hogy a rendszeres gyakorlatok és szolgálat mellett hetenként este, vagy más alkalmas időben egy-két órát az életben szükséges ismeretek elsajátításának szenteljenek s ezzel a katonai szolgálatra is inkább képesítenek.

Ez volna őslakosaink művelésének egyik legbiztosabb, leghatékonyabb módja.

A lelencügy.

Aktuálisnak tartjuk a lelencügyről megemlékezni annál is inkább, mert most egy új törvény van készülőben, mely alapján meg fogja reformálni azt a sajnálatos állapotot, mely jelenleg Magyarország lelencügye körül tapasztalható.

Mindezeidig csak egyes emberbaráti intézmények gondoskodtak szűkös határokon belül, hogy otthont, menedéket nyújtsanak azok számára, akiket az anyagi viszonyok mostohasága, avagy a társadalom itéletétől rettegő szivtelen anyák az utca porába hajítottak.

A kitett, sorsára hagyott szerencsétlen poronty azután elveszett és ismét egygyel kevésbé az amugy is csekély számú magyar nemzetet.

A rossz anyagi viszonyok teremtették az anyalcsinálókat, társadalmunk ez undok fekélyét, a kik olcsó pénzen, lassu kínzással évenként nagy számmal szállították az ártatlan lelkecskéket a Mindenható hatalmas előcsarnokába.

De hát lehet-e jobb megoldást követelni attól a szolgálatban levő nőszemélytől, a ki saját szájától megvont falattal fizette kinos nehézséggel a csekélyke tartásdíjat, mondom, lehet-e többet kívánni, minthogy

— Hát honnan kerítsek én most?

— Vedd rád az enyémet! ordított a gitárista; — hát ha tán testedhez fog állni. Vedd rád, vedd rád gyorsan! már üti a hatot!...

A apró fodrász frakkja, a magas, sugár ifjú tagjaira vándorolt.

— Jaj, ne nevessetek, a világért se nevessetek! úgy áll rajta, mintha ráöntötték volna. Valóságos kis angyal!!

— Ej, de még is Keller atyus, — szólt feszengve a szűk korlátok közt az ifjú; — ez nyakravalónak is kurta volna.

— Nyakravaló her, hin! Nincs más mód segíteni!

— Ah, oh, ah! Karomat sem tudom mozdítani. Ki fogja helyettem a nyirettyűt hordani?!

— Halljuk! Halljuk! — zúgott e közben a közönség.

— Jaj! megbuktunk! kiálta parókáját tépve a kis gitárista. Még a zápor se mossa le rólunk a szégyent. Jujujuuuu!

— De hát mit tehettek én arról, hogy nincs frakkom?!

— De hát mért nem szóltál hamarabb? A közönség már tombol! S a közönség csakugyan tombolt is. Elmult hat óra! Halljuk! Lássuk!...

A kétségbeesett gitáristát, már úgy kelle a földről felöntözni. Elterült, elnyult a padlón, mint egy keeskebeka.

Vége a játéknak, a művész urnak nincs frakkja!

A közönség közt kezdte elterjedni ezen világrázó szomorú hír.

Vége a művelzetnek.

E pillanatban a közönség közül egy igen elegáns férfi fölemelkedék, s nyugodt léptekkel a termet elhagyta.

véres verejtékekkel megkeresztett filléreit megossza szerencsétlen porontyával.

Hiszen emberi észszel is beláthatjuk, hogy nem mindig a szivtelenség dobja áldozatul saját vétét az anyalcsinálók rut üzletének, hanem a legtöbb esetben a szegénység, a nyomor.

Az a szegény cselédleány, avagy napszámosnő szivből jövő igaz könyeket hullat kisdede kihunytt teteme felett, de belenyugszik a változhatatlanba, bele-törődik abba, hogy ennek így kell lennie. Pedig ez nincs rendjén, ez nem egészséges állapot, hól a kisdedek helandósága oly nagy százalékot mutat fel, mint minálunk.

Nincs rendjén különösen Magyarországon, mikor oly kevés a magyarság, hogy mint a nagy Széchenyi mondotta: »Még az apagyilkosnak is meg kellene kegyelmezni.«

Mentsük meg tehát azokat az ártatlanokat, a kiknek hűszipta lelke nem érdemli, hogy áldozatul essék a lelketlen anyalcsinálók kapzsiságának.

Hány erős férfikart rabollak így el a haza szolgálatából?

Az új törvényjavaslat mindez anomáliákat hivatva lesz megszüntetni. Egyszeribe véget fog vetni az anyalcsinálók rut machinációinak, mert a szegény szülőknek ezután nem lesz szükségük arra, hogy keserves fillérekkel keressenek oly kezet, mely megnyomorítja önivadékat.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Köszönet nyilvánítás.** A bányaaltisztek által f. hó 16-án a gymnasium és saját könyvtárak javára rendezett táncvizsga alkalmával föllíftettek: A bányaigazgatóság 20 korona. Andreics János, Henrich Victor 10—10 kor. Mrász János 6 kor. Berger Adolf 5 kor. Grausam Károly, Privári Géza 4—4 kor. Wagner Ferencz, Triff Basil, Scholtisz József, Kósa Mihály, Schmidt Ede 3—3 kor. Papp Sándor, Véber János 2—2 korona. Mauks Kálmán, Kajling Mihály, Kekel József, Záháránsky Jakab, Tobiás Márton, Stark János, Roth Ede, Éder Otto, Régeni József és Czihoyszky Ferencz 1—1 korona. melyért köszönetet mond: A rendezőség.

— **A táncvizsgálmalm egybekötött bohó-estély,** melyet az ág evangélikus hitközség rendezett a saját temploma javára, minden tekintetben fényesen sikerült. A nézőtér és karzat zsúfolásig megtelt s a szép számú és intelligens közönség a lapunkban már közölt program minden pontj után elismeréssel adózott a közre-

működőknek. Jövő számunkban részletesen referálunk az előadásról, a hajnalig tartott táncvizsgáról és föllíftetések kimutatását közölni fogjuk.

— **A honvéd-póttartalékosok** ezideig rendszerint márczius hó elejére hívtattak be 3 hónapi kiképzésre. Az érdekeltek már vártak a behívásra sőt némelyek aggódtak is a behívók elmaradása miatt attól félvén, hogy ennek netán a köteles jelentkezés körüli mulasztásuk, vagy szabályellenes eljárásuk az oka. Megnyugtathatjuk az érdekelteket, hogy most már kiképzésre nem lesznek behíva, mért a honvédelmi miniszter akként rendelkezett, hogy már a jelen évtől kezdve a honvéd-póttartalékos utjonek két hónapi kiképzésre további rendelkezésig mindenkor október hó 6-ikra hivandók be. Ezen rendelet következtén legjobban jártak az 1889, 1890, 1891, 1892 és 1893. években besorozott és kiképzésre még be nem vonult honv. póttartalékosok, kik ezen rendelet következtén már nem lesznek bevonulásra kötelezve. A tanárok és tanítókra ezen rendelet nem vonatkozik, amennyiben ezek jövőre is a szünidőben fognak kiképzetését végezt behívni.

— **Három vaddisznót lőttek** a petrozsényi határban a hét folyamán Maderspach Viktor és Györke Ferencz. A petrozsényi határban az intelligens vadász urak közül még mindezeidig ilyen szép eredményt ki sem ért el. Hallomásunk szerint a petrozsényi határban nagyon elszaporodtak a vaddisznók úgy, hogy a lakosoknak nagy károkat okoznak. A vadászat kedvelő urak férfias kedvtelésük gyakorlásával a népnek is jó szolgálatot tesznek; megmentik termésüket a duvadak pusztításától.

— **Diorama.** Petrozsény főutcáján, a Gross Hermann-féle házban igen érdekes és tanulságos látványosságban van alkalma a közönségnek gyönyörködni. Konti Dioramájában a párisi világkiállítást láthatja a néző, nemcsak hatalmas épületeivel, remek tárgyaival, hanem a világ népeinek képviselőivel együtt. A fényképezést legújabb vívmányával oly élet- és természetűen vannak a mozgó alakok és tárgyak a néző elé állítva, hogy egyes képeknél azt hiszi az ember, hogy nem emberek kivitelű képet néz, hanem eredetiben látja azt a mit a kép ábrázol. A kinek nem volt alkalma a párisi világkiállítást látni, ezen képek eleje varázsolják azt. Meglepők különösen az élő, mozgó emberi alakok. A néző szinte hiszi, hogy japáni nők s kínai családok stb. defilíroznak előtte. A színes fotográfiák (nem színezett) eredeti felvétel szerint természetűen teszik szemléltetővé a tárgyakat. 48 kép vonul el a szemlélő előtt. Egyik érdekesebb, szebb mint a másik, s ezek közül kiválnak:

Kertészeti kiállítás.

Ez Mozzin gróf volt.

Ah, már Mozzin gróf is távozik!

Mebetnék tán mi is! — szóltak többen a teremben. — Nem tudom, visszakapjuk-e pénzünket? Ej, hagyjuk a szegények felszólására! Már az eső is elállt talán. Várjunk még!

Hátha.....

— Hah! e pillanatban remegő, csaknem ingadozó léptekkel, gyönyörű elegáns frakkban, a deszkára lépett — József.

A meglepett közönség, minden zaj, minden taps nélkül fogadá. Csak egy koszorú hajtatott be hozzá, — az, melyet délelőtt Keller atyus rendelt meg őt garasért; az is majd a szeme közé esett nem a lábához.

Az ifjú nagy zavarban látszott lenni, mely a közönségnek nem kis mulatságára szolgált.

Hanem most, — hanem e pillanatban!...

Az ifjú hegedűje hurjaira szegezve nagy sötét szemét, s midőn a nyirettyű végig húzódott a síró húron, — lelke nagy zelleme ült ki arezára homlokára, melyet később babérok fontak körül. A nyirettyű folyvást járt föl s le s egyenként csalogatá elő a hegedűből azokat a névtelen, ismeretlen fájdalomakat, melyekkel ez meg volt rakva.

— A fájdalomak szétröppentek, mint kiszabadult sas-fiak, s elszálltak dalakodni a hallgatók szíveibe. Az emberek nem tudták, mi fáj nekik oly egyszerre? Csak azt érzék, hogy szívük megnehezült, megtelt fájdalommal, kéjjel, édes búval!...

Midőn a húrok hangjai megszüntek tovább zenéni a ütőes édes fájdalomak ismét kiköltözének a szívekből, s visszaszálltak megpihenni régi jó fészükbe, abba a kisdéd hegedűbe, honnan nem minden ember tudja őket kicsalogatni, fölzaklatni.

A közönség el volt bűvölve, ragadtatva. Alig bírt magához térni.

..... S midőn magához tért, a legzajosabb kitérésben nyilvánította tetszését, elragadtatását.

Hullott a koszorú. Zúgott az éltenezés.

Az ifjú vavarában úgy állt ott mint egy márvány szobor. Pár pillanat előtt még élőalak volt s mintegy varázsütésre bálulat tárgya lett, mint egy holt szobor.

Nevét az ifjunak; ki ez a csodás ifjú alak?!

Éljen! Hogy hívják? Nevét!...

Keller atyus az emelvényre lépett úgy hajlongott, hogy orra és térde folyton csókolódzott.

— Hajts meg magad fiam, — suga az átszellemült ifjunak, ki mély meghajlással köszöntö meg a kiténtetést.

— Nevét! A nevét!

Midőn Keller atyus a tüntető zaj csillapultával szöhoz juthatott, remegő hangon mondá az ifjura matatyatya:

— Haydn József. A művészkörökben csak Haydnról beszéltek, kinek neve a zeneiadalom történetében aranybetűkkel van beírva s művészi diadalmát az idő és enyészet soha sem esőkkenti.

A közönség lassan oszlott. Ujra és újra kitapsolta, látni akarta az ifjú művészt.

Midőn az ifjú távozni akart, kereste a frakk tulajdonosát, nem volt sehol. A frakk zsebében husz darab arany is volt.

Másnap kora reggel egy szolgáló levelet hozott Haydn-nak, melyben ez állott.

— Tisztelt barátom! Engedje meg nekem a szerencsét, hogy zenekaromhoz igazgatóul megnyerhessem s az este kölesön adom frakkom és annak értéktartalmáért megtarthassam az ön kabátját. **Mozzini.**

Champs de Mars.
A nagy Globus és az Eiffeltorony.
A villanyosság pavillonja.
Kristály kiállítás.
Külföldi pavillonok.
Bejárat az invalidus téren.
Japáni asszonyok.
A megvilágított palota.
Az ünnepélyek csarnoka.
Sándor hid.
A német kiállítás.
Iparpavillon.
Magyar pavillon.
Mechanikai pavillon.
Arabs nők.
Indiai kiállítási pavillon.
Külföldi Gazdasági terem.
Tengerészeti pavillon.
Algiri pavillon.
Bányászati és kohászati palota.
Páris város pavillonja.
Francia mezőgazdasági pavillon.
Orosz pavillon.
A Sándor hid megnyitása.
A spanyol pavillon és a Seina folyó.
A Jénai hid és az Eiffeltorony.
Márvány palota.
Jena hid és a Trocadero.
Harcászati pavillon.
Szerb palota. Szerb nők.
A márvány palota kertje.
Görgő hid (4000 méter hosszú).
Főbejárat.
Francia kristály csoport.
Majolika művészet palotája.
Külföldi pavillonok.

F. hó 26-ig lesz ez a képcsoport látható, azután más képek lesznek láthatók. Ajánljuk a megtekintésre. Igen helyes volna a tanuló ifjuságnak módot nyújtani arra, hogy a világ csodáit ily sikerült képeken szemlélhesse.

— **Furfangos család.** Petrozény egyik jó nevű s keresett nagyobb kereskedés tulajdonosához a hét folyamán beállt egy ember, mint valamely ur szolgálja s átad egy levelet.

„Igen tisztelt Uram! Bár az Ön üzlete lakásomtól egy kissé távol esik ezuttal értesítem, hogy az utba eső többi üzletek kikerülésével bevásárlásaimat ezen túl Önnél eszközöndem. Mivel értelemre esett, hogy üzlete a legutányosabb és legszolidabb bevásárlási forrás s raktáron mindig legjobb s legfrisebb árukat tart kérem szolgálomnak a nála levő jegyzekben foglalt árucikkeket kiszolgálni s tanoncza segítségével lakásomra juttatni, hol számlámat azonnal kiegyenlítem. Tisztelettel: Bakay bányahivatalnok.

A kereskedőnek hízelt az önzetlen elismerés, nem volt ismerős ugyan előtte a név, de abban a hiszemben, hogy talán új hivatalnok a kit kiszolgálni szerencsés lehet, elvette a szolgától a jegyzéket s segédétől együtt neki látott a kiszolgáláshoz. Egymás után kerültek elő a legfinomabb és közönségesebb fajú rumos palacsokok, thea, cukor, britanika szivar, hölgy- és szultán szivarka, egy kiló sajt, szardiniadobozok stb. stb. delikateszek, 15 kiló finom liszt, 10 kiló kenyérliszt stb. stb. mindezek nagy gonddal csinosan becsomagolva, nehogy a váratlanul érkezett új „kundschaft” jó ízlesét megrontsák. A számla kaligrafice és mathematic kiállítatik, a kereskedőtanoncz esupa figyelemből és udvariasságból a lisztet a két legnagyobb pakkot vállára teszi, a többi a szolgálhoz veszi. Utanak indulnak. A tanonc elől a nagyobbik pakkal, a szolgál utána az értékesebb helmekkel az utat dirigálja. A társulati istálló irányában a szolgálbörbe bujt család hirtelen egérutat vett s keresztül a vasuti töltésen a „Tuttes-vendéglő körül benyíltó szik sikátorok felé tartott a tanonczer terhével üzőbe vette valaméddig a furfangos csalót, de előrs! A sikos járdán a tanonczer megcsúszott, elesett, a lisztes pakkot a földhöz vágta, az szétmúlt. Addig míg azon töprengett, hogy a lisztet szedegesse e össze, vagy az egyik épen maradt pakkot ott hagyja-e, vagy magával vivén üldözőt-jét kövesse-e? a család eltűnt a láthatárról. Az állítólagos bányahivatalnokot természetesen nem ismeri senki, nem tud senki semmit róla, hanem

a furfangos csalásnak egy újabb nemével gazdagodott a szédelgések krónikája.

— **A munkás betegsegélyzés módosítása tárgyában** Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter szakértekezletet hívott össze, melyen kijelentette, hogy a törvényjavaslat készítésénél minden ohaj megfelelő figyelemben részesül. A szakkörök behatóan foglalkoznak ezen fontos ügy megvitatásával s határozott javaslatokat terjesztenek a miniszter elé. Ezen nagy horderejű kérdés tehát legközelebb törvény által nyer a viszonyok követelményének megfelelő szabályozást.

— **A marhalevelek érvényessége.** Darányi földművelésügyi miniszter a következő körrendeletet adta ki a törvényhatóságoknak:

Az 1900. XVII. t.-cz. életbe lépte óta több helyen vitassá vált és különbözőképpen magyaráztatott az a kérdés, vajjon az ezen törvény hatálya előtt, de egy éven belül kiállított marhalevelekre is érvényben van-e az 1888. VII. törvényzikknek az a rendelkezése, mely szerint a marhalevelek kiállításuk keltétől számítva egy évig érvényesek. Több hatósági közeg, különösen pedig a vasuti szállításoknál vizsgálatot teljesítő szakértők abban a felfogásban, hogy e rendelkezés hatálya az 1900. XVII. t.-cz. életbe lépte előtti régi úrlapokon kiállított marhalevelekre ki nem terjed s e marhalevelek érvénye 1901. évi január 1-ével megszűnt, nem fogadták el azokat az állatok forgalomba hozatala alapjául az esetben sem, ha azok egy éven belül voltak kiállítva. Ily félreértések s az átlátforgalom ebből eredő megzavarításának és késleltetésének megszüntetése végett a m. kir. pénzügyminiszter ural egyetértően kijelentem és rendelem, hogy az 1900. XVII. t.-cz.-nek az életbe lépte előtt hatályban volt rendelkezésekkel szemben visszaható ereje nincs-e törvény az 1888. VII. t.-cz. végrehajtási utasításának 265. §. hatályon kívül nem helyezte, ennél fogva az egyéven belül kiállított marhalevelek mindaddig érvényesek és kicserélés vagy bélyegilletékének kiegészítése nélkül szabályszerű marhalevelek gyanánt használhatók, azokon leírás, új irányítás, egészségi bizonyítvány megajítás eszközölhető mindaddig, a míg kiállításuktól számítva egy év el nem telt, vagy a míg a fennálló külön szabályok azok hatályát meg nem szüntetik.

— **Népszámlálási adatok.** Petrozény község véglegesen megállapított lakosának száma 7739, kik közül róm. kath. 3298, gör. kath. 594, gör. kel. 1979, ev. ref. 989, ág. ev. 429 és izraelita 450, kik közül magyar 4748, német 734, román 2080 és egyéb nemzetiségű 177.

— **Tenyészbika vizsgálat** lesz f. hó 26.-án Petrozényben, mely alkalommal a járasterületén lévő tenyészbikák vizsgálatnak meg. Megvagyunk győződve hogy az eljáró bizottság a tenyészigazolványok kiadása körül szigorúan eljárva a marhaállomány értékesítésére irányuló tevékenységet szemelől tartva, a nem megfelelő apaállatokra nézve a törvény rendelkezését alkalmazza.

— **A vetés idejének közeledtével** említés nélkül nem hagyhatjuk, — a mit különben régen tud mindenki, — hogy nincsen hazánkban czeg, mely nagyobb bizalomnak örvend, mint Mauthner Ödön világhírű budapesti magkereskedése. Különösen megbízhatók gazdasági magvai, melyek közül impregnált takarmány répmagjai párjukat ritkítják, de kerti magvai is minden versenyen felül állanak. Nagyon csodálkozunk, ha akadna csak egyetlen hazai gazda, vagy kertész, aki külföldről hozatna magot, mikor — mint általában ismeretes, a Mauthner-féle magvak ép oly elterjedtek és közkedveltek külföldön, mint idehaza Magyarországon.

A közönség köréből.

A vallástürelmességnek azon nemes jelenségével aligha találkozunk valahol, mint itt Petrozényben, a hol a törvényesen bevett vallások mindegyike tiszteletet parancsoló számarányban képviselve van.

Eddig azt tapasztaltuk, hogy a róm. kath. ünnepek alkalmával figurális nagymisék tartattak, melyeken felekezeti különbség nélkül annyian résztvettek az isteni-tiszteleten, hogy tágas (bár a hívők számának meg nem felelő) templomunkban alig fértek el az ajtatos-

kodók, kik áhitattal emelték fel-lelküket a Mindenható-Istenhez, a lélekemelő énekek hatása által fokozott buzgósággal.

Utóbbi időben azonban legmélyebb sajnálatunkra azt tapasztaltuk, hogy a többszólamu egyházi énekek teljesen elmaradtak; az egyházi műnekek abszolúte hiányoznak s ezzel megszűnt azon indokolt vonzerő is, mely nem csak a róm. kath. híveket, hanem a más vallásfelekezetiéket is a mi templomunkba járásra indította. Ezzel az Uralkodó vallásának, sőt Petrozény lakossága túlnyomótöbbsége vallása követőinek eddig elismert fölénye dezavualtatott.

Nem tudjuk hogy mi, vagy ki ennek az oka; de az elszomorító tény köztudomású s ezért joggal kérdezhetjük, hogy:

— Miért nincsenek a róm. kath. templomban — ugynevezett — figurális misék, és az énekesek s énekesnők s zenészek miért nem vállalkoznak a közreműködésre?

Petrozény rohamosan halad, a politikai- és a hitélet folyton fejlődik és ennek a fejlődésnek legelemibb követelménye, hogy a lelkek vágya minden irányban kielégítést nyerjen.

Ezért szolal fel:

Több róm. kath. hívő.

CSARNOK.

A lefőzött finánczok.

Abban az időben volt, amikor erény számba ment lefőzni a finánczot. Végnapjait érte a Bach-korszak.

Én is közel voltam ahhoz, hogy olyan semmi legyenek a kiből minden lehet. Az érettségi vizsgára készültem. Lajos barátommal együtt laktunk az ő szüleinél, egy kedves uri családnál, s együtt izzadtunk a júliusi melegben és a drukkolásban.

Egy júliusi szombat délutánján, mikor befeleadtunk a fejtörő bírázásba, elhatároztuk, hogy kirándulunk a Lajosok szatmari szőlőjébe, mely a várostól másfél órajárásnyira lehetett, de hogy kellemesebb legyen a kirándulás, elhatároztuk, hogy utközben vadászatunk. Vadászfegyver volt kettő, de fegyver engedélyem csak nekem volt.

— Se baj, — mondá Lajos barátom, — talán csak nem hoz az ördög utunkba finánczokat s ha megcsipnek, valahogy majd kivágom magamat.

Elláttuk magunkat oszónival, vacsorával s másnapra való élelemmel s így neki készülve utnak indultunk.

A Mattyrétnél vadkacsák uszálták a tó esendes tükrén. A nádas által eltakarva, meg közelíthettük a kacsákat s néhány lövést közéjük eresztve, kettőt zsákmányul ejtettünk. Alig ért térdig a víz. Diadallal vittük a kacsákat vadásztáskánkra fűzve.

Alig haladtunk azonban pár száz lépésnyire, láttuk, hogy két fináncz jön velünk szemben.

Az érparton vezetett a gyalog-ösvény. A szembe jövő finánczokkal találkozni kellett. Lajos barátom nagyon megrökönyödött, félt a büntetéstől és attól is, hogy az apjának — engedélye nélkül elhozott — puszkáját elveszik tőle.

— Már most benne vagyunk, — mondám. Te csak menj bátran előre s ha kéri a fegyverengedélyt, mond hogy nálam van. Ezzel megfordultam s gyors lépésben mentem visszafelé.

A finánczok látván, hogy előlük menekülők siettek utánam és Lajos barátom mellett elhaladtak a nélkül, hogy megszólították volna. Egyszer csak látom, hogy a finánczok futnak utánam. Én is elkezdtem szaladni. Utánam kiáltottak, hogy álljak meg, különbben megölnek.

Fel szemem folyton a finánczokon volt s elhatároztam, hogy ha utánam löni készülnék, akkor azonnal lefekszem s bevárom őket.

A midőn láttam, hogy Lajos barátom több mint ezerlépésnyi távolságra van, — az utszélen leültem, elővettem a vadásztáskámból az ennivalót s elkezdtem falatozni.

A finánczok odaérve felszólítottak, hogy mutassam elő a fegyverengedélyt. Zavarba jövet színlelvé kótorásztam, keresgéltem a mellény, — a kabátzsebben, majd a vadásztáskában.

Itt kell lenni, — mondtam, de nem találom.

— Csak egymásután, monda az idősebb, nagybajszu fináncz. Nincs időnk itt vesztegelni.

— Hát akkor csak tessék utjokat folytatni, — mondtam, én nem tartóztatom fel önöket.

— De mi önt letartóztatjuk, vágott szavamba az egyik fináncz, — ha nem tudja az igazolványát előmutatni.

— Az ördög csak talán nem vitte el, mondtam mérgeledést matatva.

A finánczok örültek a jó fogásnak.

Majd elővettem a táskából egy összehajtott kis papírost s átadtam a zöldhajtokás respicientnek.

Midőn az írást meglátta, savószerű szemei kidüledtek, szája tátva maradt s felordított:

— Micsoda?! Önnek jegye van?

— Ühü!

— Hát akkor miért szaladt?

— Hát önök miért szaladtak?

— Mi ön után futottunk.

— Én meg önök előtt futottam.

— Ha jegye volt, miért tett úgy mintha előlünk menekülne?

— Hát önök miért tettek úgy mintha engem üldöztek volna?

— Mert ön gyanus volt előttünk.

— Önök meg én előttem látszottak gyanusaknak. Külömben ozsonázás előtt szoktam egy kissé szaladgálni s ilyenkor aztán nézzék milyen jó étvágygyal eszem.

— Hát a másik urfi ki volt? kérdé a fővigyázó.

— Az egy világhírű hegedű művész:

Futtaky Maxi. Annak nem volt igazolványa.

Elővette táskájából a pénzügyőrség területén fegyverengedéllyel bírók névjegyzékét s nem találván abban a Futtaky nevét, dühösen rám rivalt:

— A kezünkben volt az a svindler s ön miatt elengedtük. Ön összejárt szott vele.

— Hát mondtam én, hogy ne kérjék az igazolványát. És ha még okvetetlenkednek tovább, feljelen-tem önöket a biztos urnál, amiért attól a fiatal urtól nem kérték a jegyet.

— Ne tessék tenni, inkább tovább állunk.

Hallottam, midőn a respicient mondta társának.

— Hej, csak jegye ne volna.

Szerkesztői üzenetek.

Mondja aztán valaki, hogy milyen jó dolga van a szerkesztőnek, mikor ilyen versek közléseért ostromolják:

„A zúgó patak
S a méla ár
A hideg éjjel
S a forró nyár,
A magas Cyprus
A kicsiny domb
A repülő tigris
S a zendülő lomb,
Mindezek dallanak,
Szerelmet vallanak
Bús tolluk a lég
No de ez már elég!”

Igaza van. Szerk.

HIRDETÉSEK:

Hirdetmény.

Eladó 6 vagon széna. — Értekezhetni Veres Jánossal

Borbátvizen.

Termény-, lisztüzlet és vegyeskereskedés.

Tiszteletteljesen tudomására hozom Petrozsény és vidéke nagyrédmű közönségének, hogy a több mint egy évtized óta fenálló, **Steiner Vilmos-féle**

termény- és lisztüzletet

átvettem azt és a **vegyeskereskedést** Petrozsény főutcáján lévő **Steiner Vilmos-féle** házban az eddigi üzlethelyiségben folytatom s lőtőrek-vésem leend, hogy az itteni viszonyok között általánosan érzett szükséglet kielégítésére szolgáló ezen terményüzlet jó hírnevét ne csak fen-tartsam, hanem jutányos és jó áruk kiszolgálásá-
val fokozzam. Közvetlenül a termelőktől szerzem be s így nagyban és kicsinyben jutányosan szolgálhatom ki buza, rozs, tengeri, árpa, zab és mindenemű **aradi lisztáruimat**.

Ezen felül vegyeskereskedésemet is bátor-kodom a n. é. közönség kegyes pártfogásába a legmélyebb tisztelettel ajánlani.

Szüszer Bernát.

Jóbb és megbízhatóbb gazdasági- és kerti-magvak

nem léteznek, mint a minöket

27 év óta szállit

MAUTHNER ÖDÖN

cs. és kir. udvari szállító magkereskedése BUDAPESTEN

Irodák és raktárak: VII. Rottenbiller-utca 33. (Közüti villamos megállóhelye.)

Elárúsító helyiségek: VI. Andrássy-ut 23. (A m. kir. operával szemben.)

226 oldalra terjedő képes árjegyzékét kívánatra ingyen és bérmentve küldi.

1—10

Legelőbb beszerzési forrás jó óráknak 3 évi írásbeli jótállással.

Konrád János

óragyár és aranyárak szállításiháza
BRÜX (Csehország)

ajánlja legszigorubb kezeségű 15 év óta legjobb hiru-
den álló gyártmányait.

Órák-, arany- és ezüstárakban

A czég a cs. és kir. bíródnmi sással van kitünt-
tetve. Birtokosa arany és ezüst kiállításí ér-
meknek, valamint ezekre menő írásbeli el-
ismerő leveleknek. Az összes áruk a cs. kir.
fémjelző hivataltól vannak felülvizsgálva és
fémjelezve. Megnemfelelő becsérélve vagy ki-
vánatra a pénz visszaszolgáltatva lesz; en-
nélfogva minden kockázatot ki van zárva.

Valódi ezüst remt. óra frt 5.80, duplafedelű frt 7.75,
ó nickel remt. óra frt 3.75; ezüst női remt. óra frt 7.75;
valódi 14 kar. arany női remt. óra frt 14.—, arany
gyűrűk drbja frt 2.25.

Valódi ezüst panczél-lánczok cs. és kir. fémjelzéssel
30 cm, hosszú 15 gr, nehéz súlyú frt 1.20, 20 gr. súlyú
frt 1.50, 30 gr. súlyú frt 2.20.

Fizetés fejében bármely országbeli levélbélyegek is
elfogadtnak.

A szállítás utánvét vagy az összeg előleges be-
küldése ellenében történik.

Gazdagon illusztrált árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik.

28—50.

Árlejtési hirdetmény.

Alulírott ev. ref. egyház hitközség, közhírre
teszi, hogy a helyi temploma részére szükségel-
tető újabb nyolcz pad készítése és a régi padok,
nemkülömben a korus faépítménye befestésére,
— ezennel árlejtést hirdet —. Zárt ajánlatok az
ev. ref. egyház gondnokságához a hirdetés meg-
jelenésétől 15 nap alatt benyújtandók — a munka
a legelőnyösebb ajánlat tevőnek — belátás szerint
adatik át.

Bővebb felvilágosítást az egyház lelkészi hi-
vatala nyújt. A nyílt árverés **márczius hó 17-én**
d. u. 3 órakor, a lelkészi hivatalnál.

Petrozsény, 1901. febr. 23.

Petrozsényi ev. ref. egyház
hitközsége.

Könyvkötészetemet

az igényeknek megfelelően a ként rendeztem be,
hogy minden, ezen szakmába vágó megbízatást a
legpontosabban, legjutányosabban és a legmesz-
sebb menő kívánalmaknak megfelelően teljesíteni
képes vagyok. A *legegyszerűbb- és legdiészes*
könyvkötészei munkálatokat, *szallagfelirat*,
aranyozásokat s e nemű díszmunkála-
tokat teljesitem s a n. é. közönség pártolását
tisztelettel kérem

Figuli Antal.